

Savitaipaleen opiskelu- ja huoltosuunnitelma lukiokoulutukseen

1.8.2025

- 1. Johdanto**
- 2. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista**
- 3. Opiskeluhooltopalveluiden työn- ja vastuunjako sekä yhteistyö**
- 4. Yhteisöllisen opiskeluhoollon rakenteita**
 - 4.1. Opiskeluhooltoryhmät
 - 4.2. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
 - 4.3. Opiskeluhoollosta tiedottaminen
 - 4.4. Opiskeluhoollon seuranta ja kehittäminen
- 5. Yksilökohtainen opiskeluhoolto**
- 6. Opiskeluyhteisön sekä -ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen**
 - 6.1. Opiskelijoiden osallisuus ja yhteisöllisyys
 - 6.2. Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen opiskeluympäristössä
 - 6.3. Liikkuva opiskelu
 - 6.4. Opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
 - 6.5. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
 - 6.6. Opiskelijoiden suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
 - 6.6.1. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen
 - 6.6.2. Menettelytavat väkivaltatilanteissa
 - 6.6.3. Kiusaamiseen puuttuminen
 - 6.6.4. Häirintään puuttuminen
 - 6.6.5. Lainvastaisiin tekoihin puuttuminen Etelä-Karjalan kouluissa
 - 6.7. Toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa
 - 6.7.1. Varautuminen ja ennaltaehkäisy
 - 6.7.2. Ohjeet erilaisia onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten
 - 6.7.2.1. Yleiset toimintaohjeet
 - 6.7.2.2. Tilannekohtaiset toimintaohjeet
 - 6.7.3. Toiminta kriisitilanteissa (Kriisisuunnitelma)
 - 6.7.3.1. Kriisiryhmä
 - 6.7.3.2. Lukiolaisten kohtaaminen kriiseissä
- 7. Liitteet**
 - Liite 1. Järjestyssäännöt
 - Liite 2. Lastensuojeluilmoitus
 - Liite 3. Lukion ohjaussuunnitelma
 - Liite 4. Savitaipaleen lukion kurinpitosuunnitelma
 - Liite 5. Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma

1. Johdanto

Savitaipaleen lukiokoulutuksen opiskeluhoitosuunnitelmassa käytetään lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä *opiskeluhoolto* lukiolain (714/2018) *opiskelijahuolto*-käsitteen sijasta. Opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman (luku Opiskeluhoolto). Savitaipaleella lukiokoulutusta järjestää Savitaipaleen lukio.

Lukiokoulutuksen opiskeluhoollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013). Laki koskee esi- ja perusopetusta sekä toisen asteen koulutusta. Lain tavoitteena on yhtenäisen kokonaisuuden luominen opiskeluhooltoon.

Lukion opiskeluhoollon kokonaisuuteen sisältyvät Savitaipaleen lukion opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Lukion opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona. Opiskeluhoolto on kaikkien lukiossa työskentelevien tehtävä ja usein monialaista ja moniammatillista yhteistyötä lukion henkilöstön ja eri hallinnonalojen työntekijöiden kesken.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Siksi yhtäaikaaisesti pyritään pitämään huolta sekä opiskelijoiden hyvinvoinnista että tietojen, taitojen ja oppimisen valmiuksien kehittymisestä. Hyvinvointi ja turvallisuudentunne nähdään oppimisen edellytyksenä. Opiskeluhoolto on osa koulun perustoimintaa, joka sisältää ennaltaehkäisevää työtä, huolen puheeksi ottamista ja ongelmiin puuttumista. Tyypillisiä huolenaiheita lukiossa ovat oppimiseen liittyvät vaikeudet sekä psykososiaaliset, psykosomaattiset ja terveyteen liittyvät ongelmat.

2. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoolltopalveluista

Opiskeluhoollon ja käytettävissä olevien opiskeluhoolltopalveluiden kokonaistarpeen arvioinnissa on hyödynnetty kouluterveyskyselyjen sekä lukion arviointikyselyjen tuloksia. Lisäksi arvioon ovat vaikuttaneet opiskelijakunnan hallituksen, opetushenkilöstön sekä opiskeluhoolltohenkilöstön näkemykset.

Kouluterveyskyselyn ja lukion arviointikyselyn tulokset osoittavat selkeästi, kuinka **suuri tarve on mielenterveystyölle**. Tarvitaan mielenterveyspalveluita, jotka tukevat jaksamista sekä auttavat vähentämään henkistä kuormitusta ja jotka ovat helposti saatavilla. **Opiskeluhoollon palveluita pitää lisätä**: Savitaipaleen lukion tarve erilliselle koulumielenterveystyöntekijälle on vähintään 0,5 henkilötyövuotta. Psykologipalveluiden saatavuus ei ole moniin vuosiin ollut riittävä, sillä psykologi ei ole työskennellyt koulukeskuksessa vaan vain konsultoinut psykologisiin tutkimuksiin ohjautumisesta. Psykologin resurssia lukiokoulutuksessa pitäisi kasvattaa vähintään 0,35 henkilötyövuodella entisen lisäksi.

Tarve kuraattori- ja terveydenhuolltopalveluille on resursoitua suurempaa: Opiskelijakunnan mukaan vastaanotolla pitäisi saada käydä tarpeen mukaan ja päivittäin pitäisi olla mahdollisuus päästä terveydenhoitajan, kuraattorin tai vastaavan työntekijän luo. Esimerkiksi ahdistusta ei voi ennakoida ja aikatauluttaa. Työntekijöiden aikataulussa pitäisi olla väljyyttä, jotta palvelut ovat saavutettavissa silloin, kun tarve on. Osaviikkoisuudessa opiskelijoille ei synny selkeää käsitystä, milloin henkilöstö on tavoitettavissa ja milloin vastaanotolle voi mennä ilman ajanvarausta. Lisäksi osaviikkoisuus tekee järjestelmästä haavoittuvan, koska syntyy tilanteita, jolloin kukaan hyvinvointialueen työntekijöistä ei ole

paikalla esim. sairastumisen tai koulutuspäivien vuoksi. **Opiskelijakunnan hallitus painotti** myös tuen katkeamattomuutta ja kuulluksi tulemistä opiskeluhuollon palveluissa: On varmistettava, että yksilökohtainen tuki ei katkea. Yksilöllistä tukea on myös annettava, kun opiskelija ilmaisee ongelman tai avuntarpeen.

Henkilökunnankin mielestä kuraattori- ja terveydenhuoltopalveluita tarvitaan lisää. Esimerkiksi ennaltaehkäisevään työhön tarvitaan lisää aikaa ja resursseja. Koulun opiskeluhuolto- ja opetushenkilöstö joutuu paikkaamaan sitä, etteivät opiskelijat saa tarvitsemiaan Lasten ja nuorten talon tai nuorisopsykiatrian palveluita. Savitaipaleen erityispiirteenä on, että välimatka Lappeenrantaan vaikeuttaa nuorille tarkoitettujen mielenterveys- ja terveystalujen käyttöä. Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle on useaan otteeseen esitetty, että **opiskeluhuollon palveluiden saavutettavuutta Savitaipaleella pitäisi lisätä yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi**.

Muut toiminnan erityispiirteet liittyvät opiskelutaitoihin: Opiskelijoilla saattaa olla **oppimisvajetta tai puutteelliset opiskelutaidot** peruskoulusta. Monet opiskelijat tarvitsevat paljon tukea ja ohjausta opintojensa suorittamiseen. Poissaoloista seuraa työkuormaa, ajanhallinnan ongelmia sekä stressiä niin opiskelijoille kuin opettajille. Kouluterveyskyselyn sekä lukion arviointikyselyn mukaan **elintavat haastavat opiskelua**: eri toten yöunen, keskittymisen ja toiminnanohjauksen puute heikentää oppimista ja lisää kuormituksen kokemusta.

3. Opiskeluhuoltopalveluiden työn- ja vastuunjako sekä yhteistyö

Savitaipaleen lukiokoulutuksessa opiskeluhuollon palveluihin kuuluvat opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut, jotka järjestää Etelä-Karjalan hyvinvointialue. Opiskeluhuollon palveluissa toimivat terveydenhoitajat, kuraattorit, psykologit sekä lääkärit. Hyvinvointialueen opiskeluhuollon palveluiden henkilöstö tekee tiivistä yhteistyötä koulun muun henkilökunnan kanssa. Palveluja tarjotaan ensisijaisesti paikan päällä, mutta tarvittaessa niitä on mahdollista saada myös etänä.

Kuraattorin, psykologin ja terveydenhoitajan yhteystiedot löytyvät Wilmasta, ja heihin voi olla yhteydessä puhelimitse, sähköpostitse tai Wilman välityksellä. Yhteydenotot koululääkäriin tapahtuvat terveydenhoitajan kautta. Palveluihin ohjaututaan, kun opiskelija tai hänen huoltajansa ottaa yhteyttä tai kun joku opiskelijan läheinen tai koulun työntekijä ilmaisee tästä huolensa. Aloitteen voi tehdä myös kuraattori, psykologi tai terveydenhoitaja itse.

Opiskeluterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa: terveystarkastuksia sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvien fyysisten ja psyykkisten sairauksien ja riskitekijöiden seulontaa. Opiskeluhuollon **terveydenhoitajan** tehtäviä ovat terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat sekä rajoitetusti sairaudenhoidolliset asiat, mielenterveysasiat, päihde- ja seksuaaliterveysneuvonta sekä -hoito. Sairaus- ja tapaturma-asioissa terveydenhoitaja neuvoa ja ohjaa tarvittaessa jatkohoitoon. Sekä terveydenhoitaja että lääkäri tekevät terveystarkastuksen toiseen asteen opiskelijoille. Oman oppilaitoksen terveydenhoitaja tekee myös kutsunnanalaisten opiskelijoiden ennakkoterveystarkastukset.

Kouluterveydenhoitajan työaika jakautuu Europaeuksen koulun ja Savitaipaleen lukion kesken. Kouluterveydenhoitaja on yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän jäsen ja tarvittaessa yksilökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän jäsen. Kouluterveydenhoitaja toimii koollekutsujana opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastuksissa.

Suun terveydenhuolto on osa opiskeluterveydenhuoltoa. Alle 18-vuotiaille suun terveydenhuolto on maksutonta. Suuhygienistit ja hammashoitajat tekevät nuorten suun terveystarkastuksia mm. Savitaipaleen hyvinvointiasemalla.

Koulupsykologi vastaa psykologisiin tutkimuksiin ohjautumisesta.

Kuraattorin työaika jakautuu Europaeuksen koulun ja Savitaipaleen lukion kesken. Kuraattori on koulukeskuksessa toimiva sosiaalityön ammattilainen, jonka työ on sekä yksittäisten opiskelijoiden että koko kouluyhteisön hyvinvoinnin tukemista. Kuraattorin työ lukiossa on muodostunut pääsääntöisesti yksilötapaamisista. Opiskelijat hakevat tukea erityisesti ajanhallintaan, stressinsäätelyyn sekä ahdistusoireiluun, joka estää tekemistä ja heikentää yöunia. Tarvittaessa kuraattori tekee yhteistyötä opettajien, Lasten ja nuorten talon tai muiden nuoren tilanteeseen linkittyvien tahojen kanssa. Yksilötapaamisten lisäksi kuraattori suunnittelee ja toteuttaa ennaltaehkäisevää tai tarveperustaista ryhmätoimintaa.

Kuraattori osallistuu alansa asiantuntijana kouluyhteisön toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen sekä kodin ja koulun yhteistyön vahvistamiseen. Kuraattori kuuluu oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltoryhmään ja tarvittaessa yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoryhmään. Kuraattori osallistuu myös erilaisiin lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttaviin alueellisiin työryhmiin.

[Opiskeluhuollon palvelut Savitaipaleella löytyvät täältä.](#)

4. Yhteisöllisen opiskeluhuollon rakenteita

Opiskeluhuoltoa toteutetaan **ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhuoltona**. Opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Lukiolaisten hyvinvointia edistetään ensisijaisesti vaikuttamalla niihin ryhmiin ja yhteisöihin, joiden jäseninä nuoret ovat. Ennaltaehkäisevinä toimintatapoina ovat tuen varhainen tunnistaminen ja oikea-aikaisuus, arvostava vuorovaikutus sekä osallisuutta, oppimista ja hyvinvointia edistävät toimintatavat ja pedagogiset ratkaisut. Yhteisölliseen opiskeluhuoltoon kuuluu myös lukion sekä sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyö: ammattialoittain eriytyneen työn ohella opiskelijoiden hyvinvointia tuetaan monialaisesti ja moniammatillisesti.

4.1. Opiskeluhuoltoryhmät

Hyvinvointialueella maakunnallista opiskeluhuoltotyötä ohjaa **alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä**. Yhteistyöryhmä kokoontuu muutaman kerran lukuvuodessa. Savitaipaleen edustaja sovitaan lukuvuosikohtaisesti ja kerrotaan lukuvuosisuunnitelmassa. Alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän toimintaa koordinoi ja suunnittelee kuntien edustajista koottu pienempi ryhmä. Länsi-Saimaan kuntia em. ryhmässä edustaa yksi jäsen, ja edustusvastuu kiertää Länsi-Saimaan eri kunnissa.

Savitaipaleen **koulutuksenjärjestäjäkohtainen opiskeluhuoltoryhmä** on lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä (LYHTY), jonka koolle kutumisesta vastaa hyvinvointikoordinaattori. Opiskelijakunnan hallitus valitsee joukostaan edustajan koulutuksenjärjestäjäkohtaiseen opiskeluhuoltoryhmään. Savitaipaleen lukion tukiyhdistyksen hallitus valitsee joukostaan huoltajajäsenen.

Koulukeskuksessa **oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä** on peruskoulun ja lukion yhteinen. Tätä ryhmää johtaa oppilashuollosta vastaava apulaisrehtori. Muita jäseniä ovat rehtori, toinen apulaisrehtori, koulun erityisopettajien edustaja(t), opinto-ohjaaja(t), kuraattori, terveydenhoitaja ja psykologi sekä oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien edustajat. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa

lukuvuodessa, pääsääntöisesti kuitenkin useammin. Lukuvuoden kokousten ajankohdat päätetään lukuvuoden ensimmäisessä kokouksessa.

Koulukeskuksen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä laatii joka lukuvuodeksi suunnitelman toimenpiteistä, joilla edistetään osallisuutta, oppimista ja hyvinvointia lukiossa. Ryhmän jäsenet ovat omalta osaltaan mukana toimien toteuttamisessa. Opiskeluhoitoryhmässä käsitellään myös ajankohtaisia asioita niin koulukeskuksen kuin alueellisella tasolla. Ryhmän kokouksen esityslista pyritään suunnittelemaan etukäteen. Kokouksen keskeiset asiat ja työnjako kirjataan jälkikäteen muistioon, jonka laatimisesta vastaa vuorollaan kukin henkilökuntaan kuuluva opiskeluhoitoryhmän jäsen. Opiskeluhoitoryötä arvioidaan lukuvuosittain esimerkiksi lukuvuosikyselyissä, opettajainkokouksissa ja opiskeluhoitoryhmässä.

4.2. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan **yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa**. Yhteistyötä tehdään Etelä-Karjalan hyvinvointialueen toimintojen (esim. LaNu) sekä poliisin kanssa tilanteiden edellyttämällä tavalla. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Opiskeluhoillon yhteistyötä opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa kuvataan lukion ohjaussuunnitelmassa (liitteenä).

Opiskelijat voivat osallistua opiskeluhoillon suunnitteluun ja kehittämiseen erityisesti opiskelijakuntatoiminnan kautta. Opiskelijakunnan hallitus valitsee joukostaan edustajan opiskeluhoitoryhmään. Opiskelijakunnan hallitus nostaa esiin opiskelijoiden näkemyksiä ja palautteita, joita sitten työstitään yhdessä henkilökunnan kanssa aiheeseen sopivalla tavalla. Yksittäisten opiskelijoiden esittämät havainnot ja parannusehdotukset otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon, kun ne ovat lukion tai opiskeluhoitopalveluiden henkilöstön tiedossa. Opiskelijoiden osallisuutta käsitellään tarkemmin luvussa 6.1.

Huoltajan rooli on tärkeä erityisesti opintojen alkuvaiheessa, sillä aloittaessaan opintojaan toisella asteella opiskelija on useimmiten alaikäinen ja oppivelvollinen. Ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja vastaavat pitkälti kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä. Lukion ensimmäisen vuoden aikana sekä opiskelijoita että vanhempia perehdytetään lukiokoulutukseen, sen toimintatapoihin ja menettelyihin. Vanhempaintapaamiset ja -illat ovat osa koulun ja kodin yhteydenpitoa. Wilma mahdollistaa kiinteän yhteydenpidon silloinkin, kun huoltaja ei pääse lukion järjestämiin tilaisuuksiin.

Huoltajat voivat seurata alaikäisten opiskelijoiden opintoja ja olla yhteydessä opettajiin tai muuhun lukion henkilökuntaan Wilma-järjestelmässä. Lisäksi useilla työntekijöillä on työpuhelinnumero, josta heidät tavoittaa. Huoltajat ovat mukana alaikäisiä opiskelijoita koskevien opiskeluhoillon toimien suunnittelussa, ja heihin ollaan yhteydessä, mikäli asia niin vaatii.

Huoltajat voivat osallistua lukion opiskeluhoillon suunnitteluun ja kehittämiseen. Huoltajien edustajalla on mahdollisuus osallistua koulutuksenjärjestäjän yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokouksiin. Savitaipaleen lukion tukiyhdistyksen hallitus valitsee joukostaan huoltajajäsenen.

4.3. Opiskeluhoollosta tiedottaminen

Opiskeluhoillon kokonaisuudesta tiedotetaan seuraavilla tavoilla: Savitaipaleen opiskeluhoitosuunnitelma lukiokoulutukseen on **lukion opetussuunnitelman** liitteenä. Opetussuunnitelma liitteineen löytyy kunnan verkkosivuilta ja sinne on linkki Wilmassa. Opiskeluhoitoa esitellään lukuvuosittain työsuunnitelmassa. Opiskelijoita tiedotetaan opiskeluhoillon

asioista ryhmänohjaajan tapaamisissa, oppitunneilla tai **Wilmassa**, huoltajia taas Wilmassa tai vanhempainilloissa.

Opiskeluhoolto on osa lukion henkilöstön päivittäistä työtä, ja opiskeluhoollon sähköiset tiedotteet ja asiakirjat löytyvät Wilmasta, mutta ajankohtaisia asioita käsitellään opettajainkokouksissa ja muissa palavereissa.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue tiedottaa palveluistaan omilla nettisivuillaan. Lisäksi opiskeluhoollon henkilöstön palveluista tiedotetaan Wilmassa, niin tiedotteina kuin viesteinäkin.

4.4. Opiskeluhoollon seuranta ja kehittäminen

Opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia ja elinololoja koskevaa seurantatietoa saadaan mm. valtakunnallisista kouluterveyskyselyistä sekä oppilaitoksen toteuttamista kyselyistä. Opiskelijat vastaavat kyselyihin koulupäivän aikana oppitunnilla ohjatussa tilanteessa. THL:n kouluterveyskysely teetetään 1. ja 2. vuoden opiskelijoille kahden vuoden välein. Savitaipaleen lukion henkilökunta arvioi koulun toimintojen ja käytänteiden toimivuutta jatkuvasti osana työtään. Opiskelijakunnan hallitus nostaa tarvittaessa esiin opiskelijoiden näkemyksiä ja palautteita.

Alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä sekä kuntakohtainen lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä (LYHTY) käsittelee kouluterveyskyselyjen tuloksia. Kunnasta on alueellisessa opiskeluhoollon yhteistyöryhmässä edustus, ja kuntakohtaisessa työryhmässä on edustajat sosiaali- ja terveyspalveluista (sosiaalipuolelta, päihdetyöstä, kouluterveydenhuollosta), koululta, kunnan liikuntapalveluista sekä etsivästä nuorisotyöstä (koollekutsujana etsivä nuorisotyöntekijä). Kuntakohtaisessa työryhmässä on sovittu kunnan sisäisestä vastuun- ja työnjaosta. Opiskelijakunnan esiin nostamia aiheita työtetään yhdessä henkilökunnan kanssa aiheeseen sopivalla tavalla.

5. Yksilökohtaisen opiskeluhoolto

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan **yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja**, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää opiskelijan hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä tunnistamalla yksilöllisiä tarpeita ja huolehtimalla tarvittavasta tuesta. Opiskelijalla on oikeus saada riittävää tukea ja ohjausta hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi.

Yksilökohtaista opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijalla on itsenäinen asema opiskeluhoollon asiakkaana, ja hän on oman elämänsä asiantuntija. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Opiskelijalle kerrotaan tilanteen mukaisesti, miten asioissa edetään ja miten tietoja käsitellään.

Opiskelija voi **ohjautua opiskeluhoolltopalveluihin** monin eri tavoin. Tyypillistä on, että opiskelija ottaa itse yhteyttä. Yhteyttä voi ottaa myös opiskelijan huoltaja tai opettaja. Aloitteen voi tehdä myös kuraattori, psykologi tai terveydenhoitaja itse. Jos opetushenkilöstön työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoolltopalveluja, hän ottaa opiskelijan kanssa yhteyttä opiskeluhoolltopalvelujen työntekijään ja antaa tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle kerrotaan yhteydenotosta ja annetaan mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Yhteydenotosta opiskeluhoollon palveluihin kerrotaan opiskelijan huoltajalle tarvittaessa.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai opiskelijoiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää opiskelijan suostumusta tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumusta. Suostumus kysytään suullisesti, kun asiantuntijaryhmää aletaan koota.

Alaikäinen opiskelija voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan. Arvion opiskelijan kehitystasosta ja vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon palveluiden henkilöstöön kuuluva sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö hyvinvointialueen ohjeiden mukaisesti.

Monialainen asiantuntijaryhmä kirjaa käymänsä prosessin opiskeluhohtokertomukseen. Siihen kirjataan tiedot, jotka kuvaavat yksittäisen opiskelijan opiskeluhuollon tarvetta sekä suunniteltuja ja toteutettuja yksilöllisiä opiskeluhuollon tukitoimia. Myös opiskelijan ja huoltajan suostumus kirjataan muistioon. Opiskeluhohtokertomukset kirjataan Wilmaan, *Muisti*-välilehden *Opiskeluhohtokertomukseen*. Opiskelija ja huoltaja näkevät opiskeluhohtokertomuksen Wilman *Tuki*-välilehdellä. Poikkeuksellisesti paperisena täytetyt opiskeluhohtokertomukset säilytetään omassa kansiossaan koulusihteerin huoneen kassakaapissa. Ei-monialaisissa palaverissa asiat voidaan kirjata *Opiskelijakohtaiseen muistioon* (*Muisti*/*Tuki*-välilehti). Terveystenhoitaja ja koululääkäri kirjaavat opiskelijan yksilökohtaista työtä koskevat tiedot potilasasiakirjoihin. Kuraattori kirjaa opiskelijan tiedot sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin.

Yksilökohtaisessa opiskeluhohtoryhmässä käsitellyt asiat kuuluvat lähtökohtaisesti vain ryhmän jäsenille. Kun ryhmässä keskustellusta ja sovitusta on muiden hyvä tietää, opiskelija päättää, kenelle tapaamisessa käsitellyistä asioista saa kertoa ja missä määrin. Suostumus kysytään yksilökohtaisessa opiskeluhohtoryhmässä, ja muistioon kirjataan, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja annetaan.

Tarvittaessa opiskelija ohjataan muihin tukea antaviin palveluihin. Myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon jatkoon ohjaus vaatii opiskelijan suostumuksen.

Jos opiskelijan osallistuminen opetukseen evätään (ks. Liite 4. [Savitaipaleen lukion kurinpitosuunnitelma](#)), opiskelijalle järjestetään mahdollisuus keskustella psykologin tai kuraattorin kanssa. Opiskelijalle järjestetään muu hänen tarvitsemansa tuki epäamisen aikana sekä opiskelijan palatessa kouluun. Suunnitelma opiskelijan tuesta tehdään erityisopettajan johdolla yhdessä opiskelijan ja huoltajan kanssa. Suunnitelman laadintaan osallistuvat lisäksi ryhmänohjaaja, aineenopettajat sekä tarvittaessa opinto-ohjaaja. Opetuksen epäamisestä päättää rehtori, joka ilmoittaa asiasta opiskelijalle ja hänen huoltajalleen, erityisopettajalle sekä psykologille tai kuraattorille.

6. Opiskeluyhteisön sekä -ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen

Opiskeluyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin perustana on arvostava vuorovaikutus ja kohtaaminen. Koulukeskuksessa kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti riippumatta sukupuolesta, alkuperästä, kielestä, iästä, uskonnosta tai seksuaalisesta suuntautumisesta. Oppilaitosyhteisössä jokaisen toiminta vaikuttaa myös toisten kokemaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Siksi noudatetaan turvallisen tilan periaatteita, joissa olennaista on jokaisen huomioiminen ja arvostaminen, koskemattomuuden ja rajojen kunnioittaminen sekä oletusten ja stereotyyppien välttäminen. Tällöin jokainen pyrkii omalla toiminnallaan rakentamaan yhteisöä, jossa kaikkien on hyvä olla.

Turvallisen tilan periaatteet

Välitä ja pidä huolta

- Välitä siitä, mitä ihmisille ympärilläsi kuuluu ja miten sanasi ja tekosi voivat heihin vaikuttaa. Pidä huolta itsestäsi ja toisista.
- Älä tee oletuksia kenenkään seksuaalisuudesta, sukupuolesta, kansallisuudesta, etnisyydestä, uskonnosta, arvoista, sosioekonomisesta taustasta, terveydestä tai toimintakyvystä.
- Ole avoin ja kuuntele: Anna kaikille mahdollisuus osallistua keskusteluun. Älä jyrää muiden mielipiteitä.

Kunnioita muita

- Kohtaa muut ihmiset sellaisina, kuin he ovat.
- Kunnioita toisen koskemattomuutta, yksityisyyttä ja itsemääräämisoikeutta. Kunnioita ihmisten moninaisuutta.
- Älä pilkkaa, ivaa, halvenna, sysää syrjään tai nolaa ketään puheillasi, käytökselläsi tai teoillasi. Pitäydy ulkonäön arvostelusta, juoruilusta ja stereotyyppien ylläpitämisestä.

Noudata periaatteita ja toimi tarpeen vaatiessa

- Käyttäydy asiallisesti ja edellytä sitä myös muilta.
- Puutu epäasialliseen käytökseen.
- Pyydä apua, jos sitä vähänkin tarvitset.

Kommunikoi

- Jos et ole varma tai jokin mietityttää sinua – kysy.
- Jos jokin asia häiritsee sinua – sano.
- Jos loukkaat toista – pyydä anteeksi.

Lähde: Pesäpuu ry, Turvallisen tilan periaatteet. <https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2018/09/Turvallinentila.pdf>. ja YK-liitto, Turvallinen tila. <https://www.ykliitto.fi/turvallinen-tila>. Luettu 9.3.2023.

6.1. Opiskelijoiden osallisuus ja yhteisöllisyys

Lukiolaisten hyvinvointia pyritään edistämään vahvistamalla yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Lukioon tulevien ryhmäytyksessä sekä erilaiset lukion yhteiset tapahtumat mahdollistavat toisiin tutustumisen ja yhdessä tekemisen. Savitaipaleen lukio on yhteisönä suhteellisen pieni, joten ihmiset tuntevat toisensa ja ilmapiiri on välitön. Tällöin myös tukea pystytään tarjoamaan nopeasti ja oikea-aikaisesti.

Opiskelijoiden osallisuutta pyritään edistämään sekä oppitunneilla että lukion muussa toiminnassa: Monipuoliset työtavat ja näytöt mahdollistavat sen, että opiskelijat pystyvät vaikuttamaan omaan opiskeluunsa. Opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua lukion toimintojen ja tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen esimerkiksi **opiskelijakuntatoiminnassa**. Kaikista lukion opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta valitsee joukostaan edustajiston, ns. opiskelijakunnan hallituksen. Opiskelijakunnan hallitus koordinoi lukion opiskelijakuntatoimintaa ja tapahtumien suunnittelua. Opiskelijakunnan edustaja voi osallistua opettajainkokouksiin opiskelijoita koskevista asioista. Opiskelijakunnan toimintaa ohjaa yksi lukion opettajista.

Vuosittaisia käytänteitä yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi

- lukion aloittavien vastaanottaminen ja ryhmäyttäminen
- ryhmänohjaajan, aineenopettajien, opion ja erityisopettajan tuki

- opiskeluhuollon palveluiden tuki: kuraattorin ja terveydenhoitajan yksilölliset tapaamiset
- oppimisen edellytyksiä tukeva opetus
- opiskelijakunta- ja tutoritoiminta
- vuosittaiset tapahtumat, esim. senioriabi-info, yöjoulujuhla, vanhojentanssit ja penkkarit
- retket ja tutustumiskäynnit, esim. *Studia*-messut, *Ahvenanmaan pannukakkuja ja linnoituksia Ahvenanmaalla* -matka ja *Virtaa Kuolimosta* -matka Tanskaan.

Opiskelijoiden osallisuutta vahvistaa osaltaan kunnan **nuorisovaltuusto**. Kunnanhallituksen alainen nuorisovaltuusto pitää huolta siitä, että oman kunnan nuorten ääni kuuluu ja heidän mielipiteitään kuunnellaan heitä koskevissa päätöksissä. Nuorisovaltuusto voi järjestää toimintaa kunnan nuorille ja antaa heille sitä kautta mahdollisuuden vaikuttaa. Nuorisovaltuustolle voi esittää toiveita tai ehdotuksia, koska sillä on oikeat kontaktit viedä niitä eteenpäin. Kunnanhallitus varaa vuosittain nuorisovaltuuston toimintaan määrärahan. Nuorisovaltuustokausi kestää vuoden, ja uudet jäsenet valitaan syksyisin. Nuorisovaltuustosta valitaan edustajat kunnanhallitukseen, sivistyslautakuntaan ja tekniseen lautakuntaan. Edustajat saavat läsnäolo-oikeuden lautakuntien kokouksiin.

6.2. Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen opiskeluympäristössä

Esteettömyys tarkoittaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen opiskeluympäristön toteutumista niin, että jokainen opiskelija voi ominaisuuksistaan riippumatta opiskella yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti muiden kanssa. Opiskelua vaikeuttavia esteitä ovat esimerkiksi näkö-, kuulo- ja liikuntavammat, mutta esteettömässä oppimisympäristössä huomioidaan myös psyykkisiin, sosiaalisiin ja oppimisvaikeuksiin liittyvät yksilölliset tuen tarpeet.

Opiskelua vaikeuttavat **fyysiset esteet**, esimerkiksi näkö-, kuulo- ja liikuntavammat, pyritään huomioimaan lukio-opinnoissa. Rehtori vastaa sairauden tai vamman edellyttämistä toimenpiteistä opiskelun järjestämiseksi yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Liikkumisen esteitä on pyritty minimoimaan jo koulurakentamisessa: Rakennuksessa ei ole kynnyksiä, sisääntulojen luona on luiskat, ja hissillä pääsee liikkumaan kerrosten välillä. Inva-WC löytyy joka kerroksesta.

Jotkut **pitkäaikaissairaudet** (esim. diabetes, allergia, astma tai epilepsia) tai vammaisuus voivat edellyttää lääkitsemistä koulupäivän aikana. Opiskelijan turvallisuuden kannalta on oleellista, että koulun henkilöstö tietää sairaudesta tai vammasta sekä siihen liittyvistä erityistilanteista, kuten sairauskohtauksen mahdollisuudesta. Alaikäisen opiskelijan huoltajien on huolehdittava siitä, että opiskelijan sairauksista tiedetään koulussa ja että lääkeshoidon toteuttamisesta, erityistilanteisiin varautumisesta ja ensiapukäytännöistä sovitaan yhdessä terveys- ja opetustoimen henkilöstön kanssa.

Erityisruokavalio ilmoitetaan ruokapalveluihin vuosittain. Lukuvuoden alussa opiskelijoille lähetetään Wilma-viesti erityisruokavalioiden päivittämisestä.

Erilaiset **emotionaaliset haasteet**, esim. ahdistuneisuus, voivat haitata opiskelijan elämää ja nousta myös opiskelun esteeksi. Tällöin opiskelija voi vaikuttaa ahdistuneelta, hänellä voi olla toistuvia poissaoloja, hän ei ole paikalla näytöissä tai hänellä on paljon rästejä. Psyykkisen ja sosiaalisen tuen tarpeissa edetään [Emotionaalisten haasteiden tuki peruskoulussa ja lukiossa -toimintamallin](#) mukaan.

Äkillisissä mielenterveyden järkkymistilanteissa turvaudutaan ensiapuun ja otetaan yhteys alaikäisen opiskelijan huoltajaan. Opiskelijan jaksamisen tai henkisen hyvinvoinnin yksilökohtaista tukea koulussa antaa pääsääntöisesti kuraattori. Tarvittaessa alaikäinen opiskelija ohjataan Lasten ja nuorten talon palveluihin. Taloon tullessa ei tarvitse tietää, mitä palvelua tarvitsee, sillä ammattilaiset selvittävät tarvittavan tuen. Täysi-ikäinen opiskelija ohjataan mielenterveyspäivystykseen. Opiskelijoiden keskinäisiä ristiriitoja selvittelee se henkilökunnan jäsen, jonka tietoon asia tulee (useimmiten ryhmänohjaaja).

Oppimisen haasteissa opiskelijoita tuetaan tuen tarpeen mukaan. Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttamista esitellään [opetussuunnitelman luvussa 4.2](#). Siitä tiedotetaan opiskelijoita lukio-opintojen alussa ja tarpeen mukaan lukio-opintojen aikana. Alaikäisten opiskelijoiden huoltajia tiedotetaan oppimisen tuesta ja erityisopetuksesta lukion ensimmäisessä vanhempainillassa sekä sähköisesti Wilmassa. Lisäksi opiskelijat ja huoltajat saavat henkilökohtaista tietoa ja ohjausta tilanteen mukaan. Erityisopettaja tiedottaa opiskelijoita oppimisen tukitoimista ja erityisopetuksesta, tuen tarpeen kartoittamisesta sekä mahdollisista erityisjärjestelyistä ja niiden hakemisesta ylioppilastutkinnon kokeita varten. Opiskeluhuollon järjestämisestä tiedottaa opiskeluhuollon palvelujen henkilöstö.

6.3. Liikkuva opiskelu

Lukion opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistetään **mahdollistamalla liikkumista** niin koulussa kuin vapaa-ajalla ja ohjaamalla ja kannustamalla terveellisiin elämäntapoihin sekä **opiskelun liikunnallistamiseen**. Savitaipaleen koulukeskuksessa toimii liikunnanohjaaja, joka järjestää toimintaa opiskelijoille.

Koulukeskuksen piha-alueita ja sisätiloja on varustettu liikkumista edistävien elementein. Luokkatiloihin on hankittu ergonomisia kalusteita, ja oppitunneilla voi olla liikunnallisia osuuksia ja taukojumppia. Lukiolaisilla on mahdollisuus käyttää kunnan kuntosalia maksutta. Lukuvuoden aikana järjestetään liikuntakampanjoita ja liikunnallisia kisoja. Opiskelijoille pyritään järjestämään ohjattua liikuntaa myös koulujen loma-aikoina. Liikuntavälineitä, esim. maastopyöriä, lainataan opiskelijoille tapauskohtaisesti.

Liikunnassa käsitellään säännöllisen liikkumisen, ateriarytmin sekä palautumisen tärkeyttä. Kestävyyden kehittymistä ja muutosta havainnollistetaan liikuntatuntien testeillä. Liikunnan valinnaisopintojaksoilla hyödynnetään liikuntateknologiaa terveiden elintapojen saavuttamisessa. Opiskelijat käsittelevät hyvinvointiin ja terveellisiin elämäntapoihin liittyviä asioita myös muissa oppiaineissa, erityisesti biologiassa, psykologiassa ja terveystiedossa.

6.4. Opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Lukiossa opiskelevia koskee **oppivelvollisuus 18 ikävuoteen** asti. Alaikäisen opiskelijan huoltaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että opiskelija suorittaa oppivelvollisuutensa. Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä, ja hänen on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

Kouluun **kiinnittymistä tuetaan** vahvistamalla yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta (ks. 6.1. ja 6.3.) sekä antamalla riittävää ja oikea-aikaista tukea (ks. 6.2.). Lukion maltillinen opiskelijamäärä sekä pienet ryhmäkoot mahdollistavat sen, että opiskelijat ja henkilökunta tuntevat toisensa hyvin ja apua pystytään tarjoamaan nopeasti ja joustavasti.

Savitaipaleen lukiossa **opiskeluun osallistumista sekä poissaoloja seurataan** ja tilastoidaan Wilma-järjestelmän avulla. Opettaja merkitsee yleensä tunnin alkaessa poissaolomerkinnän opiskelijan kohdalle, mikäli huoltaja tai täysi-ikäinen opiskelija ei ole sitä vielä tehnyt. Huoltaja selvittää poissaolot alaikäisten opiskelijoiden osalta. Täysi-ikäinen opiskelija selvittää itse omat poissaolonsa. Wilma-tunnukset ovat huoltajan käytössä koko lukion ajan, mikäli täysi-ikäinen opiskelija sen sallii.

Etukäteen tiedossa oleviin poissaoloihin anotaan lupa joko ryhmänohjaajalta tai rehtorilta: Alaikäisen opiskelijan huoltaja tai täysi-ikäinen opiskelija itse ilmoittaa poissaolosta ryhmänohjaajalle. Pidemmistä poissaoloista tehdään ns. loma-anomus Wilmassa (vapaamuotoinen viesti). Ryhmänohjaaja antaa luvan korkeintaan viiden koulupäivän vapaisiin. Sitä pidemmät vapaat myöntää rehtori. Opiskelija ottaa

poissaolon etukäteen puheeksi niiden aineenopettajien kanssa, joiden tunneilta on pois, ja sopii poissaolon aikaisten opintojen suorittamisesta. Opiskelija tekee määrättyt tehtävät sovitun aikataulun mukaisesti.

Savitaipaleen lukio tarjoaa lukiokoulutusta lähiopetuksena. **Opiskelu edellyttää säännöllistä osallistumista opiskeluun.** Opettajat seuraavat oppiaineissaan opiskelijoiden osallistumista oppitunteihin. Poissaolot voivat vaikuttaa aineen arvosanaan, jos opiskelija ei pysty antamaan näyttöjä. Runsas poissaolot voivat myös vaikuttaa siihen, että opintojakso keskeytyy. (Ks. lukion ops 5.2. *Opintojakson arviointi.*)

Poissaoloihin puututaan käytännöin, jotka pohjautuvat Etelä-Karjalassa sivistystoimen ja Ekhvan yhteistyönä kehitettyyn poissaoloihin puuttumisen malliin.

Luvattomia poissaoloja ovat poissaolot, jolle ei ole perusteltua terveydellistä tai muuta syytä. Luvattomasta poissaolosta seuraa aina ryhmänohjaajan **ohjaava keskustelu**. Jos rikkeet jatkuvat vielä **ohjaavan keskustelun jälkeen**, edetään seuraavasti:

1. ohjaava keskustelu (läsnä opiskelija, ro, opo ja / tai rehtori)
2. huoltajat kouluun
3. opiskeluhuoltohenkilöstön palveluihin ohjaaminen
4. yllä olevan maakunnallisen toimintatavan mukaan eteneminen (vaiheet 5. - 8.).

6.5. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Lukion päihdetyön tavoitteena on **ehkäistä** opiskelijoiden tupakoinnin ja päihteiden käytön aloittaminen ja tarjota terveyden edistämiseen liittyviä tietoja ja taitoja. Tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa päihteiden kanssa vaikeuksiin joutunut nuori ja puuttua tarkoituksenmukaisin keinoin hänen elämäntilanteeseensa (yksilöllinen opiskeluhuolto).

Koulun tavoitteena on **ohjata opiskelijoita terveellisen elämäntavan piiriin**. Tupakoinnin, alkoholin ja muiden päihteiden käyttöön liittyviä terveydellisiä ja muita haittekeijöitä käydään läpi opiskelijan lukioaikana erityisesti terveystiedon oppimäärässä. Ennaltaehkäisyä ovat myös keskustelut, kun päihteet nousevat esille esim. luokkatilanteessa tai julkisessa keskustelussa. Vanhempainilloissa voidaan opiskeluasioiden lisäksi käsitellä tupakointia tai muita päihdeaiheita. Kouluterveydenhoitaja keskustelee päihteiden käyttöön liittyvistä asioista opiskelijoiden kanssa terveystarkastuksissa. Keskusteluilla pyritään ennaltaehkäisemään päihdekokeiluja ja päihteiden käytön aloittamista. Myös yhteistyö eri tahojen (poliisi, sosiaalitoimi) kanssa on mahdollista.

Tupakointi on kielletty koulukeskuksen tiloissa, koulualueella sekä lukion käytössä olevilla ulkoalueilla (esim. urheilukentät). Kielto koskee myös savuttomien tupakkatuotteiden, esimerkiksi nuuskan ja sähkösavukkeen, käyttöä sekä tupakkaa sisältämättömien, kasviperäisten tuotteiden, kuten yrttisavukkeiden, polttamista. Kielto koskee kaikkia, myös koulun tai oppilaitoksen ulkopuolisia henkilöitä. Kielto on voimassa aina, myös ilta- ja loma-aikoina.

Tupakointiin ja nuuskan käyttöön puututaan johdonmukaisesti. Kun opiskelijan nähdään tupakoivan tai käyttävän nuuskaa kouluaikana, tupakoinnista tai nuuskan käytöstä keskustellaan opiskelijan kanssa, ja asiasta ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle. Rehtori tai opettaja voi työpäivän aikana ottaa haltuunsa alle 18-vuotiaalta opiskelijalta tupakkatuotteen (esim. tupakan tai nuuskan), nikotiininesteen tai sitä sisältävän sähkösavukkeen. Haltuun otetut tuotteet luovutetaan työpäivän jälkeen opiskelijan huoltajalle. Yli 18-vuotiaalla opiskelijalla on oikeus pitää hallussaan tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä, mutta hän ei saa käyttää niitä oppilaitoksen alueella.

Alkoholin ja muiden päihdeiden käyttö on kielletty koulukeskuksen tiloissa, koulualueella sekä lukion käytössä olevilla alueilla. Kielto koskee myös opintomatkoja ja muuta koulualueen ulkopuolista toimintaa. Lukion tilaisuudet, kuten vanhojentanssit ja penkkarit, ovat päihteettömiä. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen *Akuutti päihde-epäily alle 18-vuotiaalla* -malliin on koottu maakunnallinen toimintaohje tilanteisiin, joissa epäillään alkoholin tai huumeiden käyttöä. *Akuutti päihde-epäily alle 18-vuotiaalla* -toimintaohje käydään läpi työyhteisössä, jotta jokainen tietää, miten toimia akuutissa päihde-epäilytilanteessa.

Miten toimia alle 18-vuotiaan päihde-epäilytilanteessa

1. Opiskelijan kanssa keskustellaan kahden kesken.
2. Arvioidaan tilanne (havainnointi päihtymystilasta) ja toimitaan sen mukaan:
 - Jos on **terveysriski**, soitetaan ensin **ambulanssi** ja sitten ilmoitetaan **huoltajille**, rehtorille sekä opiskeluhuollon palveluihin.
 - Jos on **uhkaavaa käytöstä**, soitetaan ensin **poliisille** ja sitten **huoltajille**, rehtorille sekä opiskeluhuollon palveluihin.
 - Jos ei ole terveyden tai väkivallan uhkaa, soitetaan huoltajille, rehtorille sekä opiskeluhuollon palveluihin. Odotetaan, että huoltaja noutaa opiskelijan.
3. **Opiskeluhuollon palveluissa** arvioidaan tilanne ja tehdään jatkosuunnitelma. Sovitaan huoltajien kanssa yhteinen tapaaminen ja jatkoseuranta opiskeluhuollon palveluiden kanssa (= yksilökohtainen opiskeluhuoltoryhmä).
 - Jos ei saada yhteyttä opiskeluhuollon palveluihin, soitetaan Lasten ja nuorten talolle.
 - Jos ei saada yhteyttä Lasten ja nuorten talolle tai sinne pääsy on mahdotonta, nuori ohjataan huoltajien saattamana Savitaipaleen hyvinvointiasemalle verikokeeseen (perustuu vapaaehtoisuuteen). Voidaan konsultoida LaNun päihdepäivystystä tai Perheneuvonta ja Nuorten apu -palvelua.
4. Tehdään **lastensuojeluilmoitus**.
 - Huolen havainnut tekee ilmoituksen omalla nimellä ja ammattinimikkeellä.
 - Aina on mahdollisuus konsultaatioon.

Alaikäisen nuoren koulupäivän aikana tapahtuneesta päihdeiden käytöstä tehdään aina lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoituksen tekee se henkilökunnan jäsen, joka päihde-epäilyn on tehnyt.

Täysi-ikäinen opiskelija vastaa itsestään. Täysi-ikäisen päihde-epäilytilanteessa toimitaan em. kohtien 1. - 3. mukaan mutta huoltajat kutsutaan paikalle vain silloin, kun opiskelija itse niin toivoo.

Huumausaineiden kohdalla on kyse rikoksesta, joten toimitaan lain puitteissa seuraavasti:

1. Kun nuori jää ensimmäisen kerran kiinni huumausaineen käyttörikoksesta, pidetään **poliisipuhuttelu**, jossa on nuorten oikeusedustaja mukana. Nuori saa suullisen huomautuksen ja tarvittaessa hänet ohjataan päihdepalveluihin.
2. Kun nuori jää toisen kerran kiinni huumausaineen käyttörikoksesta, **syyttäjä järjestää neuvottelun**, jossa nuorten oikeusedustaja on mukana. Syyttäjä joko jättää syyttämättä tai vie asian suulliseen käsittelyyn. Nuori ohjataan päihdepalveluihin.
3. Kun nuori jää kolmannen kerran kiinni huumausaineen käyttörikoksesta, pidetään **suullinen käsittely oikeudessa**.

6.6. Opiskelijoiden suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Lukiolaki velvoittaa opiskelijan käyttäytymään asiallisesti: Opiskelija ei saa kiusata tai syrjiä muita. Opiskelija ei saa vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

6.6.1. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen

Väkivaltaa, kiusaamista ja häirintää pyritään **ehkäisemään** seuraavilla tavoilla:

- turvallisen tilan periaatteet (ks. 6.)
- myönteinen ja arvostava vuorovaikutus
- mahdollisuus vaikuttaa koulun käytänteisiin (ks. 6.1.)
- yhteiset toimintamallit tilanteiden selvittelyyn
- johdonmukainen ja välitön puuttuminen
- kaikilla on tieto siitä, miten toimitaan
- kaikilla on luottamus siihen, että toimitaan sovittujen periaatteiden ja käytänteiden mukaan
- tarvittavan avun saaminen henkilökohtaisiin vaikeuksiin.

6.6.2. Menettelytavat väkivaltatilanteissa

Väkivaltaa ei koulussa hyväksytä. Väkivaltatilanteen selvittelyssä työntekijät joutuvat aina harkitsemaan **menettelytavat tapauskohtaisesti: Tilanteeseen puututaan kuitenkin aina**. Monesti riittää, että tilanne rauhoitetaan puhumalla. Tilanteessa toimitaan niin, ettei kukaan menetä kasvojaan. Ketään ei jätetä yksin, vaan apua pyydetään ja sitä myös annetaan. Tärkeää on myös huolehtia tilanteen jälkihoidosta.

Opettaja saa tarvittaessa puuttua väkivaltaisesti käyttäytyneen opiskelijan fyysiseen koskemattomuuteen, mikäli opiskelijan oma, opettajan oma, jonkun muun opiskelijan tai sivullisen henkilön turvallisuus on vaarassa, mutta liian voimakkaita keinoja on vältettävä.

Väkivallan kohteeksi joutunut ohjataan tutkimuksiin hyvinvointiasemalle tai päivystykseen. Alaikäisen uhrin huoltajiin ollaan yhteydessä. Myös väkivaltaisesti käyttäytynyt tarvitsee apua, koska tapahtuman jälkeen hän saattaa tuntea pelkoa, häpeää, ahdistusta tai syyllisyyttä. On tärkeää, että hän tulee kuulluksi, vaikka hänen tekoaan ei hyväksytäkään. Moittiminen tai välitön rankaisu heti tapahtuneen jälkeen voi pahentaa tilannetta ja käynnistää uudelleen tuhoavan käyttäytymisen. Myös alaikäisen tekijän huoltajiin on oltava yhteydessä niin pian kuin mahdollista.

Tilanteen rauhoituttua keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja käydään tilanne läpi. Alaikäisen opiskelijan huoltaja kutsutaan keskusteluun. Keskustelussa selvitetään mahdolliset seuraamukset. Lukiolain mukaan opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi (ks. Liite 4. [Savitaipaleen lukion kurinpitosuunnitelma](#).)

Tilanteen niin vaatiessa asia ilmoitetaan poliisille. Lukiossa noudatetaan [Kaakkois-Suomen poliisin lainvastaisten tekojen toimintamallia](#). Väkivaltatilanne tulee kirjata, ja väkivaltatilanteen selvittämisestä laaditaan kirjallinen muistio. Osalliset ohjataan tarvittaessa hyvinvointialueen palveluihin.

6.6.3. Kiusaamiseen puuttuminen

Kiusaaminen on **toistuvaa** toisen vahingoittamista, esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita tai viestejä sekä mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaajan ja kiusatun välillä vallitsee voimasuhteiden epätasapaino niin, että kiusattu on puolustuskyvytön hyökkääjään nähden. Kiusaamista ei ole yksittäinen konflikti tai erimielisyys, eikä siitä ole kysymys silloin, kun kaksi tasaväkistä opiskelijaa riitelee keskenään. Kiusaamista eivät

myöskään ole satunnaiset, milloin kehenkin kohdistuvat huutelut. Kiusaaminen on toistuvia tekoja, ja osa näistä teoista voi täyttää rikoksen tunnusmerkistön (ks. [Lainvastaiset teot](#)).

Savitaipaleen lukiossa **kiusaamista ei hyväksytä**. Kiusaamistilanteeseen puututaan heti, kun se on tiedossa. Siksi on tärkeää, että jokainen vastaa omasta vuorovaikutuksestaan sekä puuttuu epäasiallisiin tilanteisiin. Jos huomaa kiusaamista mutta ei pysty itse puuttumaan, on tärkeä kertoa asiasta lukion henkilökunnalle. Opiskelijoille painotetaan, että on rohkeutta kertoa, jos joutuu kiusatuksi tai huomaa, että muita kiusataan.

Miten toimia, kun on tieto tai epäily kiusaamisesta

- Se, jolla on tieto tai epäily kiusaamisesta, ottaa asian puheeksi kiusatun kanssa tai pyytää toista henkilökunnan jäsentä avuksi puheeksiottoon.
- Kun kiusaaminen on tiedossa, keskustellaan kiusaamiseen osallistuneiden kanssa.
- Yhdessä kiusatun ja kiusaajan kanssa etsitään ratkaisua sekä sovintoa. Tarvittaessa sovitaan seurannasta.
- Puheeksiottaja kertoo kiusaamistilanteesta ja sen ratkaisemisesta alaikäisen kiusatun ja kiusaajan huoltajille.
- Kun on kyse lainvastaisista teoista, noudatamme [Lainvastaisten tekojen toimintamallia](#). Kurinpidolliset menettelytavat löytyvät [Savitaipaleen lukion kurinpitosuunnitelmasta](#) (Liite 4.).

6.6.4. Häirintään puuttuminen

Seksuaalinen häirintä on tasa-arvolaisissa kiellettyä syrjintää. Kiellettyä on myös häirintä sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella. Jos häirintää esiintyy, koululla on velvollisuus selvittää asia.

Seksuaalinen häirintä tarkoittaa epämiellyttävää seksuaalista käytöstä. Häirintä voi olla puhetta tai tekoja, jotka loukkaavat toisen koskemattomuutta. Häirintään liittyy usein uhkaa, nöyryytystä ja ahdistusta. Seksuaalista häirintää on esimerkiksi sukupuolisesti vihjaileva ilme tai ele, rivo puhe tai kaksimielinen vitsi, vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskeva kommentti, pornoaineisto, seksuaalisesti vihjaileva kirje, sähköposti tai tekstiviesti tai epäasiallinen koskettelu.

Sukupuoleen perustuva häirintä tarkoittaa epämiellyttävää käytöstä, joka liittyy henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun. Sukupuoleen perustuva häirintä ei ole seksuaalista, mutta loukkaa toisen henkilön koskemattomuutta. Häirintään liittyy usein uhkaa, nöyryytystä ja ahdistusta. Sukupuoleen perustuvaa häirintää on esimerkiksi halventava puhe toisesta sukupuolesta tai toisen sukupuolen alentaminen.

Lähde: Tasa-arvovaltuutettu. <https://tasa-arvo.fi/seksuaalinen-ja-sukupuoleen-perustuva-hairinta1> Luettu 9.3.23.

Toimi näin, jos joudut häirinnän tai muun epäasiallisen kohtelun kohteeksi

- Osoita, että koet kohtelun epäasialliseksi.
- Jos pystyt, kerro, miltä toisen käyttäytyminen tuntuu ja pyydä lopettamaan. Voit esimerkiksi sanoa: "Tuo ei ole asiallista. / Lopeta. / En halua, että teet noin. / Et koske muhun!"
- Jos et voi tai halua ottaa yhteyttä häiritsijään tai jos häirintä kielloista huolimatta jatkuu, ilmoita siitä opettajalle, ryhmänohjaajalle, psykologille, kuraattorille, terveydenhoitajalle, rehtorille tai muulle luotettavana pitämällesi oppilaitoksen aikuiselle, jolla on velvollisuus ryhtyä toimiin tietonsa tulleen häirinnän osalta.
Jos asiattomasti käyttäytynyt on työntekijä, kerro asiasta valitsemallesi taholle (huoltaja, ryhmänohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, aineenopettaja), joka vie asiaa kanssasi eteenpäin.
- Kirjaa ylös jatkokäsittelyä varten aika ja paikka, jolloin häirintää on tapahtunut, sekä se, keitä on ollut läsnä tilanteessa ja mitä tilanteessa tapahtui.

- Säilytä mahdolliset todisteet, esim. some-, teksti- ja sähköpostiviestit.
- Kun on kyse lainvastaisista teoista, noudatamme Etelä-Karjalan toimintamallia (ks. luku 6.6.5.). Kurinpidolliset menettelytavat löytyvät [Savitaipaleen lukion kurinpitosuunnitelmasta](#) (Liite 4.).
- Apua häirintään ja väkivaltaan voit saada Lappeenrannan [SERI – seksuaaliväkivallan uhrin tukikeskuksesta](#).

Toimi näin, jos havaitset häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua

- Jos näet / kuulet epäasiallista kohtelua, puutu tilanteeseen. Jos et ole varma, mitä on tapahtunut, kysy syyllistämättä, mikä tilanne on.
- Jos tarve vaatii, auta toinen tilanteesta pois.
- Ilmoita häirinnästä tai muusta epäasiallisesta kohtelusta oppilaitoksen aikuiselle.
- Käytä oikeuttasi opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluihin sekä opiskeluterveydenhuoltoon, kun tarvitset tukea tai apua.

Lähde: OPH, Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/opas_seksuaalisen_hairinnan_ennaltaehkaisyksi_ja_siihen_puuttumiseksi_kouluissa_ja_oppilaitoksissa.pdf. Luettu 24.3.2023.

6.6.5. Lainvastaisiin tekoihin puuttuminen Etelä-Karjalan kouluissa

Etelä-Karjalassa toimii lainvastaisten tekojen työryhmä, joka koostuu kuntien eri viranomaisista sekä Ekhvan ja Kaakkois-Suomen poliisin edustajista. Työryhmä on laatinut koko [maakuntaan yhteisen ohjeistuksen, jonka mukaisesti lainvastaisiin tekoihin puututaan](#). Lainvastaiset teot ovat tahallisia ja täyttävät lähes aina jonkin rikoksen tunnusmerkistön. Niiden selvittäminen kuuluu viranomaisille.

6.7. Toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa

6.7.1. Varautuminen ja ennaltaehkäisy

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Turvallisuuden edistämässä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia. Turvallisuudesta huolehtiminen ei liity vain poikkeusolojen tilanteisiin, vaan toimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on taata toiminnan turvallisuus normaaliaikoina. Erilaisiin kriisitilanteisiin on pyritty koululla ennalta valmistautumaan, mutta vasta todelliset tilanteet näyttävät sen, miten siinä on onnistuttu.

Savitaipaleen **sivistystoimen valmiussuunnitelma** kuvaa toimialan varautumista erilaisia riskejä ja uhkia varten. Valmiussuunnitelmassa kuvataan sivistystoimen toiminta normaalioloissa ja erityistilanteissa sekä yhteyshenkilöt, joiden avulla suunnitelmassa kuvattu toiminta käynnistetään. Sivistystoimen johto- / valmiusryhmään kuuluvat niin normaalioloissa kuin erityis- ja häiriötilanteissa sivistystoimenjohtaja (pj.), rehtori, apulaisrehtori, varhaiskasvatuspäällikkö, kirjastotoimenjohtaja ja liikuntatoimenohjaaja. Kullekin edustajalle nimetään varaedustaja. Johtoryhmä vastaa sivistystoimen toiminnoista niin normaalioloissa kuin häiriötilanteissa.

Häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa tiedotuksesta vastaa se viranomainen, jolla on johtovastuu (esim. pelastus-, puolustus- ja poliisiviranomainen). Poikkeusolojen tiedotus sekä yhteydenpito tiedotusvälineisiin (ulkoinen tiedottaminen) hoidetaan kunnan osalta keskitetysti. Sivistystoimen sisäisestä tiedottamisesta vastaa sivistystoimenjohtaja. Normaaliajan häiriötilanteiden tiedottamisesta

vastaa toimiala omatoimisesti, ellei toisin ole sovittu. **Sivistystoimen tiedottaja on tällöin sivistystoimenjohtaja** ja hänen varahenkilönsä rehtori.

Valmiussuunnitelmassa esitellään toimialakohtainen riskianalyysi sekä siihen pohjautuvat suunnitelmat vaarojen ja riskien vähentämiseksi tai poistamiseksi. Valmiussuunnitelmassa esitellään myös sivistystoimen toimintojen muutokset sekä tiedotus eri häiriötilanteissa, esim. voimahuollon vakavat häiriöt ja suuronnettomuudet. Koulukeskuksessa on pelastussuunnitelman edellyttämä suojelujohtaja ja pelastuslaitoksen nimeämä turvallisuussuunnittelun yhteyshenkilö. Suojelujohtajan apuna toimii koulukeskuksen kriisiryhmä. Säännölliset valmiusharjoitukset kartuttavat riskien hallinnassa tarvittavaa tietoa.

Koulukeskuksen varautumisen lähtökohtana on koulukeskuksen turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelmat. Yksittäisen onnettomuuden tai häiriötekijän kohdalla koulukeskuksessa toimitaan ennalta laaditun pelastussuunnitelman mukaan odottamatta sivistystoimenjohtajan tai valmiusryhmän määräyksiä tai ohjeita. Tällöin rehtori (varalla apulaisrehtori) vastaa toiminnasta, paitsi jos pelastus- tai poliisiviranomainen ottaa vastuun toiminnan johtamisesta. Rehtori (varalla apulaisrehtori) vastaa näissä tilanteissa myös yksikön sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta, ellei tiedottaminen siirry muiden viranomaisten käsiin. Psykososiaalinen tuki tai muu jälkihoito suunnitellaan kriisiryhmässä. Ryhmää tai yksilöä koskevat kriisitilanteissa tiedotuksen hoitaa se, jonka työtehtäviin se kuuluu (esim. ryhmänohjaaja, kuraattori tai terveydenhoitaja).

Koulukeskuksen turvallisuussuunnitelmaan sisältyy pelastussuunnitelma ja kriisisuunnitelma, ja se tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa lukuvuosittain. Pelastuslakiin ja valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta perustuva **pelastussuunnitelma** sisältää selvityksen koulun omatoimisesta varautumisesta. Pelastussuunnitelmassa esitellään koulukeskuksen turvallisuusjärjestelyitä, ohjeita onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimista varten sekä vaarojen ja riskien ennaltaehkäisyä ym. varautumista. Pelastussuunnitelma päivitetään toiminnan tai tilojen muuttuessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Pelastussuunnitelman toimintaohjeita ym. tehdään tutuiksi henkilöstölle ja opiskelijoille: Uutta henkilöstöä perehdytetään toimimaan kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa. Lukuvuosittain henkilöstö käy yhdessä läpi toimintaohjeet ja suorittaa ns. turvakävelyn. Koko koulukeskuksen poistumisharjoitus tehdään kerran lukuvuodessa yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Harjoituksessa opiskelijat poistuvat ennako-ohjeiden mukaisesti yhteiselle kokoontumispaikalle, joka on linja-autojen lähtöpaikka. Opiskelijat suorittavat turvakävelyn ryhmänohjaajan johdolla.

Koulualue pidetään ympäristö- ja rakennusasetuksen mukaisessa kunnossa niin, ettei synny liukastumis-, putoamis-, törmäys-, palo-, sähkö- tai räjähdystapaturman vaaraa. Savitaipaleen kunnassa kiinteistöistä vastaa kiinteistöpäällikkö. **Kiinteistöhuollosta** vastaa talonmies. Veden pääsulku löytyy kellarikerroksesta. Ilmastointijärjestelmä puhdistetaan kerran kymmenessä vuodessa (7/2022). Kiinteistöpäällikkö ja talonmies ovat myös **paloturvallisuuden** vastuuhenkilöt. Koulukeskus on palo-osastoitu tulipalon ja savun leviämisen estämiseksi. Palo-ovet pidetään toimintakuntoisina ja suljettuina. Koulukeskus on varustettu kattavalla paloilmaisin- ja palohälytysjärjestelmällä, jonka toimintaa talonmies testaa säännöllisesti. Koulussa on myös runsaasti alkusammutuskalustoa, jonka toimintavarmuudesta talonmies vastaa. **Sähkölaitteiden tarkastuksen** hoitaa Sähköurakointi H. Aapro Ky. **Sähkökatkot** eivät Lappeenrannan Energian mukaan aiheuta suurta uhkaa, mutta katkoihin on varauduttu hankkimalla koulukeskukseen varageneraattori ja taskulamppuja.

Tapaturmien ehkäisyssä on ensisijaista kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden huomioiminen. Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen vähentää tapaturmariskiä. Huolehditaan myös eri oppiaineiden opetukseen laadittujen turvallisuusohjeiden noudattamisesta. Koulun yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten lisäävät turvallisuutta.

Vaaralliset kemikaalit voivat olla merkittävä vaaratilanteiden aiheuttaja. Siksi niiden säilyttämisessä, käsittelyssä ja varastoinnissa noudatetaan asetusta vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja

varastoinnista. Koulukeskuksessa vaarallisia kemikaaleja säilytetään lukituissa kaapeissa kemian ja fysiikan varastossa, joka myöskin on lukittu. Varasto ja ao. kaapit on merkitty *Kaasupullot- ja Varo syövyttävää -tarroin*. Kaapiston ovesta löytyy lista vaarallisista aineista sekä ohje *Koulukemikaalien käyttöturvallisuustiedotteisiin*, joita säilytetään kaapiston päällä. Käyttöturvallisuustiedotteet sisältävät mm. tiedot vaarallisen aineen käsittelystä, myrkyllisyydestä ja vaarallisuudesta ympäristölle, ensiapu- ja palontorjuntatoimenpiteistä sekä toimenpiteistä onnettomuuspäästöissä. Vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista on annettu riittävät tiedot alueen pelastusviranomaiselle pelastussuunnitelman laatimista varten. Koululla vaaralliseksi luokiteltuja aineita käsitellään lähinnä kemian tunneilla, ja näin ollen kemian opettajat ovat myös vastuuhenkilöitä asiassa. Heidän tehtävänä on luonnollisesti tiedottaa aineiden vaaroista opiskelijoille ja muille, jotka mahdollisesti joutuvat tekemisiin aineiden kanssa. Heillä on myös tietotaito siitä, miten toimitaan, jos jotain ikävää tapahtuu (käyttöturvallisuustiedotteet).

Ilkivallan tai muun vastaavan rikollisuuden suhteen vastuuhenkilöitä ovat talonmies ja rehtorit. Koululla on tallentava valvontajärjestelmä, joka kuvaa koulun piha-alueita taukoamatta. Lisäksi koululla on automaattinen hälytysjärjestelmä, joka kytkeytyy päälle ja pois itsenäisesti vuorokauden ajasta riippuen. Koulupäivän aikana tapahtuvaa ilkivaltaa pyritään vähentämään valistuksella ja valvonnalla.

Savitaipaleen kunta ostaa **tietoturvallisuuspalvelut** Meitalta, joka vastaa niiden toimivuudesta ja ajantasaisuudesta. Yhteyksien katkeamiseen on varauduttu hankkimalla koulukeskukseen varageneraattori sekä patteriradioita luokkiin.

Opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (3/2025). Tarkastuksen yhteydessä tarkastetaan opiskeluympäristön esteettömyys ja saavutettavuus. Vastuuhenkilönä kouluterveydenhoitaja kutsuu koolle yhteistyötahot: terveystarkastaja, pelastustoimi, työterveyshuolto, työsuojelu, kunnan tekninen toimi ja koulukeskuksen edustajat. Tarkastuksessa sovittujen toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain.

6.7.2. Ohjeet erilaisia onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten

6.7.2.1. Yleiset toimintaohjeet

Onnettomuus-, uhka- ja vaaratilanteet ovat erilaisia, joten niin ovat toimintatavatkin. **Kaikissa uhka- ja vaaratilanteissa on tärkeää muistaa** seuraavat asiat:

- Pysy rauhallisena ja säilytä maltti.
- Pelasta ja / tai varoita muita.
- Soita tarvittaessa 112:
 - Kerro, kuka olet ja missä olet (Koulutie 7, 54800 Savitaipale).
 - Kerro, mitä on tapahtunut.
 - Vastaa kysymyksiin.
 - Älä sulje puhelinta, ennen kuin saat siihen luvan.

Koulukeskuksessa on oma **poistumissuunnitelmansa**, jonka mukaan toimitaan. Rakennuksesta poistutaan, jos tulee poistumishälytys. Poistumishälytys tulee joko automaattisesti tai kuuluttaen keskusradiojärjestelmän kautta.

Rehtori (varalla apulaisrehtori) vastaa uhka- ja vaaratilanteissa sekä äkillisissä kriiseissä yksikön sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta, kunnes tiedottaminen siirtyy muiden viranomaisten käsiin.

Yksittäiset työntekijät ilmoittavat kyselijöille, etteivät voi kommentoida asiaa. Pienemmissä vahinkotilanteissa tiedottamisesta huolehtii paikalla ollut työntekijä, ellei toisin sovita.

6.7.2.2. Tilannekohtaiset toimintaohjeet

Toimintaohje tulipaloissa ja muissa poistumistilanteissa

Toimintaohje tapaturma- tai sairaskohtaustilanteissa

Tapaturmissa ja sairaskohtaustilanteissa toimitaan tilanteen mukaisesti: annetaan ensiapua ja tarvittaessa soitetaan hätänumeroon (ks. 6.7.2.1. *Yleiset toimintaohjeet*).

Savitaipaleen kunta on vakuuttanut kaikki lukion opiskelijat lakisääteisellä ja vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella vakuutusyhtiö Pohjolassa. Vakuutus on voimassa koulussa, koulumatkalla suorinta tietä kouluun ja koulusta kotiin.

Miten toimia, kun kohtaa ulkopuolisen, tuntemattoman henkilön koulualueella

Toimintaohje uhkaavan henkilön kohtaamistilanteessa

Toimintaohje pommiuhkassa

Toimintaohje kaasuvaarassa

Toimintaohje säteilyvaarassa

6.7.3. Toiminta kriisitilanteissa (Kriisisuunnitelma)

Äkillisiä mieltä järkyttäviä kriisejä voivat aiheuttaa esimerkiksi läheisen **äkillinen kuolema, onnettomuus, läheltä piti -tilanne, väkivallan tai muun vakavan rikoksen uhriksi joutuminen, järkyttävässä tilanteessa silminnäkijänä oleminen sekä läheisen itsemurha tai sen yritys**. Reaktiot järkyttävään tapahtumaan voivat olla hyvin monenlaisia ja vaihdella paljonkin. Kriisitilanne voi aiheuttaa traumaattisia reaktioita, jotka vaikeuttavat merkittävästi opiskelijan tai kouluyhteisön elämää. Oikein kohdistetuilla toimilla voidaan lieventää tapahtumasta aiheutuvaa haittaa sekä tukea yksilöä ja yhteisöä.

6.7.3.1. Kriisiryhmä

Savitaipaleen koulukeskuksessa toimintaa kriisitilanteissa koordinoi [kriisiryhmä](#), johon kuuluvat rehtori (varalla apulaisrehtori), terveydenhoitaja, kuraattori, seurakunnan edustaja ja SPR:n edustaja. Koollekutsujana toimii rehtori.

Kriisiryhmän tehtävänä on

- ottaa selvää tosiasioista.
- sopia jatkotoimien organisoimisesta ja tiedottamisesta sekä jälkihoidon järjestämisestä.
- miettiä tarvittavien toimien laajuus, delegointi ja koordinointi.
- harkita ulkopuolisen avun ja konsultaation tarpeellisuus.
- päättää, kuka tiedottaa, kenelle ja miten.
- huolehtia, ettei kukaan jää yksin vaikeassa tilanteessa.
- vastata koulun kriisivalmiudesta ja järjestää tarvittaessa koulutusta.

6.7.3.2. Lukiolaisten kohtaaminen kriiseissä

On tärkeää, että koulun aikuiset ovat valmiita **keskustelemaan** nuorten kanssa tuoreesta järkyttävästä tapahtumasta. Keskustelutuokioiden ei tarvitse olla pitkiä. Keskustelun keskeinen ote on tässä-ja-nyt. Aikuisen ei tarvitse olla viisas eikä osata vastata kaikkeen - riittää, että aikuinen on turvallinen, uskaltaa näyttää omia tunteitaan ja samalla välittää luottamusta siihen, että näiden tunteiden kanssa selvittää.

[Miten kohdata nuori äkillisessä kriisissä](#)

Toiminnasta on aina päätettävä tapauskohtaisesti ja yksilöllisesti asianomaisia kuullen ([Toimintaohjeita erilaisiin kriisitilanteisiin](#)).

Lähde: OPH, Psykososiaalisen tuen järjestäminen.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/psykososiaalisen-tuen-jarjestaminen>. Luettu 14.2.2023.

OPH, Turvallisuuden johtaminen. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/turvallisuuden-johtaminen>. Luettu 23.5.2023.

7. Liitteet

Liite 1. Järjestyssäännöt

Liite 2. [Lastensuojeluilmoitus](#)

Liite 3. [Lukion ohjaussuunnitelma](#)

Liite 4. [Savitaipaleen lukion kurinpitosuunnitelma](#)

Liite 5. [Tasa-arvosuunnitelma](#)

Liite 1.

Järjestyssäännöt

Lukiomme järjestyssäännöillä pyritään siihen, että opiskelijan lukiolaissa säädetty oikeudet toteutuisivat. Nämä oikeudet ovat

- oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön
- oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta ja opinto-ohjausta
- oikeus saada opiskeluhuollon palveluja.

Savitaipaleen lukion järjestyssäännöt ovat seuraavat:

Käytöstavat ja turvallisuus

1. Käyttäydyn hyvin kaikkia lukiossa työskenteleviä kohtaan ja olen hyvänä esimerkkinä nuoremmille.
2. En kiusaa ketään.
3. Olen vastuussa omalta osaltani siitä, että koulu säilyy ehjänä ja siistinä.
4. En käytä tupakkatuotteita, alkoholia tai huumaavia aineita kouluaikana.

Työrauha, viihtyvyys ja asenne koulutyöhön

1. Noudatan opettajan ohjeita ja annan muille työrauhan.
2. En käytä älylaitteita ruokailussa, muutoin toimin annettujen ohjeiden mukaan.
3. Opiskelen säännöllisesti, enkä myöhästele oppitunneilta.
4. Jos olen poissa, niin huolehdin poissaoloajan tehtävistä.

Koulukuljetuksessa ja sen odottelun aikana käyttäydyn hyvin ja kohteliaasti.

Lukion keskeiset järjestyssäännöt ovat yllä olevassa listassa, mutta lukiossamme on käytössä myös muita ohjeita ja käytänteitä, joiden tarkoituksena on täsmentää järjestyssääntöjä. Se, että ne eivät ole varsinaisissa järjestyssäännöissä, johtuu siitä, että itse säännöt on haluttu pitää tarpeeksi tiiviinä.

Oppituntien aikana opiskelijat joutuvat monesti käymään mm. hammashoitolassa, terveydenhoitajalla, koulukuraattorilla tai opinto-ohjaajalla. Mikäli kyse on ennalta sovitusta ajasta, on opiskelijan kohteliaasta kertoa siitä opettajalle, jonka tunnille hän on estynyt menemästä ko. ajan vuoksi. Mikäli opiskelijalla on näyttö tai muu vastaava este, hänen tulee ottaa yhteyttä vastaanottoajan antaneeseen henkilöön vastaanottoajan muuttamiseksi. Jos opiskelijalla on jokin erityinen luottamustehtävä (esim. opiskelijakuntatoiminta) koulupäivän aikana, on opiskelija velvollinen näihin osallistumaan. Tällöinkin on kohteliaasta ilmoittaa asiasta ko. oppitunnin opettajalle.